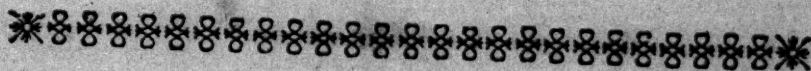

DISSERTATIO MEDICA

INAUGURALIS,

DE

Phthisi Pulmonali Idiopathica.

1853-54

DISSEMINATION MEDICAL

IN AUSTRIA

Medical Association

1853-54

13

DISSERTATIO MEDICA
INAUGURALIS,
DE

Phthisi Pulmonali Idiopathica.

QUAM,
ANNUENTE SUMMO NUMINE,
Ex Auctoritate Reverendi admodum Viri,
D. GULIELMI ROBERTSON, S.S.T.P.
ACADEMIÆ EDINBURGENÆ Praefecti;

NEC NON
Amplissimi SENATUS ACADEMICI consensu,
Et nobilissimae FACULTATIS MEDICÆ decreto,
PRO GRADU DOCTORIS,
SUMMISQUE IN MEDICINA HONORIBUS AC PRIVILEGIIS
RITE ET LEGITIME CONSEQUENDIS;

Eruditorum examini subjicit
RICARDUS KENTISH,
ANGLUS.

Soc. Nat. Studiof. Praefes Annuus,
Soc. Reg. Med. Edin. Sod.
Soc. Reg. Antiquar. apud Scotos Soc. Correspond.
Nec non
Soc. Phys. Edin. Soc. Honorarius.

Ad diem 24. Junii, hora locoque solitis.

λεγει πρακτικως και πραττει λογικως.

— Cessere magistri
Phyllirides Chiron, Amythaoniusque Melampus :
Saevit, et in lucem Stygiis emissâ tenebris
Pallida Tisiphone, morbos agit ante metumque. VIRG.

EDINBURGI:
Apud BALFOUR et SMELLIE,
Academiae Typographos.

M,DCC,LXXXIV.

Mr Harr

With best wishes
from his Friend
The Author

Amico suo dilectissimo

JOSUÆ SAMPSON, M. D.

De Beverlonia, in comitatu Eboracensi,

Quem,

In medicina facienda,

Sagacem ;

In amicitiae officiis praestandis

Suavem et fidelem,

Veteri consuetudine expertus est ;

Nec non,

Patruo suo

EUSTACIO KENTISH,

De Ripton Regis,

In comitatu Huntingdoniensi,

ARMIGERO,

Plurima ob beneficia, multumque amorem,

Quibus se semper profecutus est ;

Hasce studiorum primitias,

Sacras esse voluit

A U C T O R.

Amice, in quibusdam

FORUM SAMPTON, N. D.

De Brevitate et Longitudine

in Tunc et Tunc

Amice

in Tunc et Tunc

Amice et Tunc

in Tunc et Tunc

Amice

ESTATIS AMICIS

De Tunc et Tunc

in Tunc et Tunc

AMICIS

Amice et Tunc

Amice et Tunc

Amice et Tunc

Amice et Tunc

AUTOT

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY

ASTEN LENOX TILDEN FOUNDATION

1894
JAN 17 1894
NEW YORK
LIBRARY

C O R R I G E N D A

Pag 2 lin. 17 *post* nosologi, add. colon.

— 4 — 2 *dele* comma.

— 6 — 12 *pro* pallor *lege* color.

— 9 — 3 *pro* ὁ πισημασια *lege* ἰπισημασια.

— 19 Note *pro* eorem *lege* eorum.

— 37 lin. ult. *lege* languorem.

— 38 — 5 *pro* ηδιτον *lege* ηδιστον.

— 40 — 5 *pro* haemoptico *lege* haemoptoico.

— 45 — penult. *pro* afficerunt *lege* affecerunt.

DISSERTATIO MEDICA,

INAUGURALIS,

D E

Phthisi Pulmonali Idiopathica.

P R O O E M I U M

INTER Res varias quae medicorum saepe ingenia exercuerunt, nullam minus feliciter quam phthisin pulmonalem attigerunt. Adeo frequenter accidit, tamque lethaliter graffatur, ut singulos rei medicae cultores animum in eam acriter intendere oporteat. Nostrae insulae morbus endemicus nominatur Phthisis, et singulis annis aut 4 aut 5000 incolarum Britanniae saevo fato rapit *. His rite perpenfis, nihil opus est, ut plura ad quemvis, observationes suas de hoc morbo

A

tradentem,

* Vid. Lond. Bills of mortality.

2 DE PHTHISI PULMONALI.

tradentem, defendendum adjiciam. Mihi tamen ag-
gredienti rem tam arduam atque difficilem, vix vires
adsunt ad conatus meos prodendos, maximoque prae-
cipue timore afficior propter sententiam contra mag-
nam auctoritatem prolata. Naturae operationibus
semper diligenter et attente incumbens, praxin aequae
ac theoriam morbi institui doctrinae autorum celebra-
rimorum omnino dissimilem, systemata vero medicinae
practica, tantum principiis veritatis stabilienda, omnes
scientiae amici exoptant; de hac fonte sola haurire
conatus sum. De phthisi pulmonali multi egregii-
que auctores scripserunt. Ab Hippocrate ad nostra usque
tempora, in tractationibus fere innumeris, ex quibus
quaedam excerpti suoque loco notavi, hunc morbum
perscrutari conati sunt medici.

Phthisis pulmonalis varias definitiones prodiderunt
nosologi, Sauvages, Linnaeus, Vogel, Sagar, et alii hanc
rem coluerunt; sed maxime mihi placent verba Hippo-
cratis Scotici, sic instituta est Cel. Culleni

DEFINITIO.

DEFINITIO.

‘Corporis emaciatio et debilitas, cum tussi, febre hectica, et plerumque expectoratione purulenta *.’

Perspicuitate tam clara splendet haec definitio, ut nihil omittendum aut addendum mihi necessarium visum sit. Illis objicere volentibus, fabulam ex biographia Platonis narrare delectat. Definitionem tam bene dilexit iste philosophus, ut hominem definire necessarium judicaverit: horis multis elapsis, meliorem prodere non potuit, quam ‘animal implume bipes;’ hoc audito, Gallum plumis nudatum ad Platonem misit Diogenes; simulque, num homo sit, rogavit? Huc spectent qui definitionem tam valde cupiunt!

Res nosologicas investigare de loco phthisi pulmonali maxime idoneo vix necesse est. Si de hac re differere velim, mea forsan sententia a nosologo maximo discreparet. Ut omnia autem haec inutilia praeteream,
de

* Cullen. Nosol. vol. 2.

de phthisi solummodo pulmonali idiopathica tractare
statui, deque ea sequentem prodimus,

HISTORIAM.

Quisque hoc morbo laborans levi tussi afficitur, cui
assuefactus aeger tamen ullam tunc molestiam existere
saepè negat. Exercitatione etiam minima acceleratur
respiratio, corpus emaciatur, et languidum et debilem
se habet aegrotus. Per menses plures, vel etiam an-
num, hoc modo cursum tenet morbus. Saepe diu
sine multa expectoratione durat tussis; sed, catar-
rho superveniente (ut putant nonnulli) mane multa
oritur exscretio. Gradatim materies expectorata au-
getur, viscida et opaca existit, atque a colore albo ad
flavum aut viridem transit. Pars una sub forma mu-
ci apparet, dum altera specie purulenta, odore foe-
tido et sanguineo aliquando, fanioso visu, induitur.
Debilitate et emaciatione crescente, respirandi difficul-
tas major fit. Foeminis jam mensium fluxus ab-
sint. Tussi incipiente, pulsus naturalis, sed paullo
post frequentior redditur; etiam saepissime frequen-
tissima, sine aliis febris symptomatibus; tandem ves-
pere

pere insigniter exacerbescit, et gradatim typum febris quam vocant hecticam, quamque hoc loco describere necessarium ducimus, induit.

FEBRIS HECTICA,

Quotidianas exacerbationes prae se fert ; circa meridiem prima occurrit, et circa horam quintam pomeridianam levis relaxatio symptomatum accidit. Iterum citissime exacerbescit, et ad mediam noctem increfcit. Hora secunda matutina, paroxysmo relaxante, mane admodum omnino evanescit febris. Singulis exacerbationibus, ut putant nonnulli, prae frigore aut sensu frigoris, horret aegrotus, donec sua cutis thermometro aut tactui alterius praeter naturam caleat. Vesperem versus maxime observantur paroxysmi. Febris jamjam descripta rarissime diu manet sine sudoribus vespertinis, paroxysmis morbum per totum cursum comitantibus, et sub finem profusus orientibus. Facies, tempora, pectus, femora, crura interna, et manuum volae, huic symptomati praecipue obnoxia sunt. Urina plerumque sedimentum furfuraceum rubicundum copiose deponit.

6 DE PHTHISI PULMONALI.

ponit. Ciborum appetitus raro profternitur, aliquando victum lautum avide petit aegrotus.

Sitis vix aut ne vix quidem urget; incipiente morbo, lingua nitida et humida; sed extremis stadiis os internum aequae ac fauces saepe inflammantur, atque etiam aphthis teguntur.

Oculorum observanda est peculiaris adfectio, tunicae adnatae omnino evanescunt vasa rubra; et margaritae colorem referens manet membrana.

Dum exacerbescit febris, circulus floridus ruber fere circumscriptus super genas videtur, postea ‘periit vividus ille faciei pallor, seu, ut Graeci loquuntur, της χροας το ζωτικον ανθος, vividus ille flos coloris ob sanguinem, spiritum, et calorem nativum deficientem, et cadaverosa quasi facies apparet †.’

Alvus primis stadiis astricta est; sed, morbo ad finem vergente, diarrhoea plerumque sudoresque alternis se invicem vicibus excipiunt. Crines decidunt, et ungues incurvantur. Crura tumoribus oedematosis afficiuntur.

† Vid. Sennert. de Signis febr. hect. l. 3. cap. 2. p. 339.

DE PHTHISI PULMONALI. 7

tur. Debilitas, per totum cursum increfcens, morbum comitatur. Dolor capitis aut delirium, durante febrili paroxyfmo, rariffimo occurrunt. Animus raro deficit, contra, hilaritate et fpe gaudet; fed, diebus paucis aegri mortem praecedentibus, delirium fupervenit, tragoediamque triftiffimam abfolvit.

Talem febris hefticae prodimus hiftoriam; fed in hoc loco notatu dignum non poffumus non judicare, aliorum morborum aequae ac phthifis pulmonalis febrem hancce fymptoma obfervari, et omnia ea quae corpus debilitant, ut infignes et diuturnae evacuationes, etiamque morbi varii praecedentes, hanc febrem facilius fufpicendam reddere. Alias caufas enumeravit Sennertus his verbis: ‘ Inedia item, labores, moeror, curae, et triftitiae omnia diuturna: Sicut et calor febrium ardentium atque acutarum, aut febres aliae etiam diuturnae †.’

De hac febre ‡ autor illuftr. eleganter fic loquitur:
* Hujus variae recensentur ab auctoribus fpecies. Alia enim eft *cum tabe*: Alia *fine tabe*: Alia *heftica fimplex*:
Alia

† Cap. I. lib. 3. De nat. febr. heft.

‡ Vid. inft. med. pract. Jean Oofterd. Schacht. cap. vi. de febr. heft.

8 DE PHTHISI PULMONALI.

Alia hectica marasmodes : Alia denique *hectica media* :
Rursum *alia* primaria, *alia secundaria* dicitur. Sed his
distinctionibus facile caremus.

‘ Antecedunt hanc febrem nativa dispositio : Febres
eaeque vel intermittentes, vel continuae acutae, putri-
daeque diu protractae, aut male curatae ; secretiones,
vel auctae, vel imminutae viscerum obstruktionem, ab-
cessus, ulcera, caries, spinae ventosae, contumaces ani-
mi adfectus, vigiliae protractae, inedia, pica.’

De causis exacerbationum hecticarum variae existunt
sententiae. Ex pure absorpto hanc febrem oriri,
plerique aestimant ; sed varia exempla occurrerunt, in
quibus pus diu retentum fuit sine febre hectica, ut in
abscessu psoadico aut hepatico, et frequentissime hocce
symptoma (ut antea notavimus) aliorum morborum
sequela est, ubi nunquam pus discerni potest.

Ideoque talem causam febris hecticae vera medica
philosophia omnino respuit. Exacerbationes hecticas
cibum assumendi tantum effectus existimant nonnulli :
Sic loquitur Sennertus : ‘ Proprium et inseparabile hujus
febris signum est, si una aut altera hora post cibum
sumptum

sumptum calor augeatur, et pulsus ad magnitudinem et velocitatem mutetur, ita tamen ut illa *αναβασις* et *ἡ πίσημασια* significatio *αθληπτος* libera et incompressa fit, ut dum calor augeri videtur, incrementi signum prae se fert, neque rigor, neque frigus, neque horror aliquis, neque oscitatio aut pandiculatio, neque aliquod aliud instantis paroxysmi signum adfit. Ut enim in aliis febribus per paroxysmum calor augeri solet, ita in his febribus increfcit calor una atque altera post assumptum cibum hora: Quacunque etiam hora cibum exhibeas. Ut ergo certius de hac febre judicari possit, hora cibi per aliquot dies est mutanda, et si calor a cibo increverit prima, secunda, tertia, quarta die, horis cibi sumendi mutatis, tunc nullum dubium est aegrum hectica laborare. Cui et illud adjungere licet, quod caloris et pulsus mutatio tantisper durat, donec alimentum distributum sit, deinde omnia cessant, et homo ad pristinum statum revertitur, eum scilicet in quo fuerat antequam alimentum assumeret *.

De exacerbatione hectica meridiana differens, haec verba prodidit Cullenus: 'I have often observed it to come on an hour before noon, and often some hours

B

before

* Sennert. lib. 3. c. ii.

before dinner, which in this country now is not taken till some time after noon. It is indeed to be observed, that, in almost every person, the taking in of food occasions some degree of fever; but I am persuaded this would not appear so considerable in a hectic, were it not that an exacerbation of fever is present from another cause; and accordingly we find the taking in of food in the morning has hardly any sensible effect †.

Febris hecticæ novam theoriam nuperrime prodidit autor ingeniosus: 'When the lungs,' inquit, 'from inflammation, or the formation of tubercles and vomicæ, are rendered in part impervious to the air in inspiration, the usual quantity of fluid cannot be carried off by the action of respiration; the quantity so retained will remain in the habit till excreted by some other excretory.

'That quantity of fluid so retained in the habit I conceive to be the great and principal cause of the hectic fever, which invariably abates as soon as it is discharged by the pores of the skin; and as the impediment to its exit by the lungs continues, so the fever is
daily

† Cullen's first lines, DCCCXXI.

daily renewed, that the constitution may be relieved from its accumulated burthen †.

Sic ratiocinatur medicus; ejus autem sententiam, ingeniosa quanquam fit, nullis stabilitam argumentis, minime possum amplecti. Materiem noxiam retentam esse si admittere vellemus, nullam febrilis hujusce peculiaris typi explicationem offert. Quomodo agit talis materies ut exacerbationes quotidianas inducere possit? Si in hoc exemplo febris hecticae causa sit, certe in omnibus, sed frequenter occurrit talis febris sine pulmonum adfectione. Hujusce auctoris dissertatio multis observationibus egregiis abundat; sed haecce theoria vix aliquid honoris suo nomini addidit. De re tam obscura, juvenis forsan taceat oportet: Sed summa diffidentia pauca proferre vellem. Motibus quotidianis inservire corpus humanum observationi manifeste apparet, num habitu inductis an naturae omnipotenti Creatore impositis, nihil jam nunc refert, quanquam prior mihi sententia magis verisimilis videatur. Hos motus propter irritabilitatem auctos esse bene novimus. In hac febre irritabilitas propter debilitatem summam augetur; hinc manifestiori luce clarent exacerbationes.

Mane

† Reid on phthisis pulm. p. 52.

Mane minima existit irritabilitas, minimique existunt paroxyfmi. Vespere, debilitate superveniente, fummae observantur exacerbationes.

Quae a Gregorio nostro * celeb. scripta sunt, hanc sententiam confirmare videntur. 'Horis matutinis, quum primo expergiscimur, pulsus rarus est, paullatim frequentior evasurus, propter multa quibus objicimur irritamenta: Post cibum, ex carnibus imprimis, aut acrem aut conditum intenditur; sub vesperem levis quasi febricula accedit, cui requies et somnus remedio sunt. Haec in sano homine vix observanda; in aegrotto febricitante, hectico praesertim, satis manifeste se produnt. Denique, ipsa debilitas pulsum saepe frequentiore reddit, quia tum ventriculus cordis non bene depletus, citius iterum distenditur, et ad contractionem denuo incitatur. Quapropter, medico nunquam licet de impetu sanguinis judicare a frequentia pulsuum.'

Hora matutina cibus assumptus minime nocet. His perpenfis, nonne liceat famem explere potius mane quam

* Greg. Conspect. p. 244. Vol. i.

quam meridie aut vespere, victum plenum capiendo?

Sed, ut ad morbum nostrum redeamus, symptomatibus, de quibus antea mentionem fecimus, dolores circa praecordia aliquando lancinantes adjicere vellem.

D I A G N O S I S

Hujus morbi facillimam judicamus. Morbo incipiente, tussi levi sine febre, et sputo non copioso, phthisis a catarrho dignoscitur. Procedente morbo, febris hectica, emaciatio, excreatio copiosa, et sudores partiales, profusae, &c. a singulis morbis satis phthisin pulmonalem distinguunt. Species idiopathica ab aliis, propter symptomata comitantia, facile notatur, et notari oportet; nam saepissime diversis remediis curatur.

CAUSÆ PRÆDISPONENTES.

Stamina solidorum a parentibus ad prolem missa, saepissime ad hunc morbum praedisponere vident: Abhinc hereditarius vocatur.

Mortonus,

14 DE PHTHISI PULMONALI.

Mortonus, omnium scriptorum de phthifi princeps, ‘vocem exilem et clangosam,’ notavit, et sic ratiocinatur, ‘quippe quae vel a naturali pulmonum debilitate, vel ab obstructione glandulosae tunicae tracheae et bronchiorum, per glutinosum et viscidum phlegma procedit. A quacunque,’ ait, ‘vero harum causarum phaenomenon istud oriatur, phthisin pulmonarem mox subsecuturam minatur *.’

Venustas quaedam, sensu quasi ponderis circa praecordia comitata, ad hunc morbum praedisponit. Sexum muliebrem saepius quam virilem afficit. Multae virgines nobiles, obesitatem evitantes, tenui victu utentes, se ipsas phthifi praedisponunt. Multae quoque puellae in ludo literario degentes, ubi pacto pretio in convictum admissae sunt, (Anglice *boarding schools*), ut praecipue in Anglia notavi, vitam sedentariam colentes, eodemque tempore parca diaeta victitantes, phthifi pulmonali praecipue obnoxiae sunt. Omnia circa thoracem arcte cincta affectum pulmonum morbidum inducunt. Mane exscretio muci acris, salini, aucta cum secretionem salivae, inter symptomata praedisponentia, per autores, enumerantur †.

Unoquoque

* Mortoni Phthisiolog. p. 74.

† Ibid.

Unoquoque vitae tempore, aequae ac sexu, videtur hicce morbus; annum circa quindecimum, aut pubertatis initium, usque ad annum trigésimum quintum, plerumque occurrit.

Tussi violenta nati fuerunt infantes phthisi confirmata, spatio mensis languescentes, emaciati, mortui fuerunt*. Nuperrime cel. autor Dr Foart Simmons†, quasi praedispositionis signum, dentes sanitate gaudentes notavit, qui morbo ad finem vergente colorem lac referentem assumunt, atque plus minusve perlucet. Hanc observationem a Professore Camper, cum in Frisia Occidentali degeret, recepisse, Dr Simmons agnoscit.

Unamquamque phthisis speciem hoc symptomate comitatam esse putavit Professor, dum noster iudicat autor phthisis tuberculosae solummodo symptoma esse. De veritate hujus observationis variae existunt sententiae. Autor‡ ingeniosus hoc symptoma aliquando se notasse confitetur; multis tamen aegrotis omnino defuit; huic signo ideo nullam fidem esse dandam concludit.

* Reid on Phthisis pulm. p. 3.

† Vid. New Method of treating consumptions.

‡ Reid, ut supra.

16 DE PHTHISI PULMONALI.

cludit. Unus ex † amicis meis, cujus sagacitas aequae ac medicinae scientia, tantum benevolentia sua aequari possit, huic observationi Doctoris Simmons, propter experientiam propriam, favet. Ad hanc sententiam animum intendens, quenquam ex rure diuturnoque exercitio ad urbem venientem vitamque sedentariam degentem, phthificis symptomatibus, praecipue gustu in ore quasi salino, exscreationeque muci salini, affectum esse cognovi; abhinc dentes praeter morem nitidas et albidas provenire observavit, cito postea duo aut tres carie affectos notavit. Doctor igitur recte ratiocinari videtur de albedine, sed minime de sanitate, dentium. In plurimis exemplis, maculam lacteam albidam in centro dentis aegri phthifici nigrescere perspexi, dentemque ipsum cariosum esse redditum. Talis adfectio fuit nobilis cujusdam virginis, quam novi a morbo phthifico convalescentis. Nonne proveniant albitudo aequae ac caries superveniens actione materie salinae tam constanter in ore existente? Ii phthisi pulmonali praedispositi vultu pallidiore, et temperamento minus sanguineo, quam haemoptysi laborantes gaudent. Hujusce morbi symptoma frequentissimum occurrit haemoptysis;

† Dr Sampson De Beverley, in Com. Ebor.

sis ; forsan inter haemoptysin activam et passivam non recte distinguunt medici. Auctor Gallicus, cujus librum gratia Culleni egregii nuperrime vidi, sed cujus sententiam tantummodo partim exsequor, sic loquitur :

‘ Les pales couleurs sont aussi quelquefois des causes de phthifies pulmonaires, occasionnés par le relachement des fibres des vaisseaux et des glandes des poulmons, qui dans cet etat sont tres propres a favoriser des congestions, des obstructions, et des suppurations *.’

Hae praecipue sunt causae praedisponentes. Progredimur ad

CAUSAS OCCASIONALES.

Phthisin a contagio aliquando oriri multi dixerunt, dum alii omnino negant. Sed has lites dirimere minime conor.

C

Causarum

* Monf. Raulin Traite de la Phthisie pulm. p. 12.

18 DE PHTHISI PULMONALI.

Causarum occasionalium omnium frequentissima occurrit haemoptysis. Acrimoniae species diversae, fiphyliticae, scrophulosae, &c. inter has quoque enumerantur. Evacuationes suppressas, aut praeter naturam auctas, catarrhum protractum, asthma, etiamque exanthematum aliquas species, atque scorbutum, hunc morbum inducere dixerunt nonnulli. His jamjam memoratis, morbos praecedentes, ut febres varias, pneumoniam, &c. adjicere oportet.

Breviter, causae remotae, aut occasionales aut praedisponentes, nobis debilitatem, aut totius corporis aut pulmonum praecipue, inducere videntur. Ramazzini et Morgagni phthisis speciem notaverunt quibusdam mechanicis, ut lapicidis, molitoribus, linariisque, accidere; hinc inter causas occasionales, multa negotia aut res diuturnae, eaque praecipue quae ad vitam sedentariam pertinent, referri possunt.

C A U S A P R O X I M A.

Si causa proxima ea sit qua sublata tollitur morbus, ex causarum remotarum iusta contemplatione, hujus morbi

morbi causam proximam existere debilitatem non possumus non judicare. Aut generalis, aut peculiaris haecce debilitas esse potest, etiamque illa levior nonnunquam, haec gravior, dum singulae saepe partes debilitate affectae plus dolent, quam si corpus totum debile reddatur; quum causae ita agant, ut debilitatem universalem inducant, tunc facilius methodus medendi evadet, peculiaris contra debilitas curationem multo difficiliorem reddat.

Vasorum pulmonum debilis status, sanguinis congectionem aut *ad vires* plethoram inducat, hinc tardius sanguinem promoveri, et obstructiones facilius formari judicemus. Tubercula hujus speciei phthisis causam proximam existere putarunt nonnulli; sed multi aegroti phthisi laborantes diem obierunt supremum, quorum nec tubercula, nec ulcera post sectionem cadaverum observari possunt anatomici *.

DE

* De Haen de Vict. quor. med. p. 121.

Lind on Fever.

Corpora quaedam eorum quos phthisis, febre hectica, exscreatione purulenta, multisque aliis symptomatibus comitata rapuit, aperuit Fyfius noster ingeniosus, nihilque ibi vel tuberculorum, vel ulcerum perspexit.

DE NATURA TUBERCULORUM

Omnino errarunt autores, glandularum lymphaticarum obstructionem nonnulli, glandularum bronchialium adfectionem peculiarem induratum alii, putarunt; sic loquitur Sauvages: ‘Lympha concrefcens in glandulis bronchialibus fchirros, feu tubercula fteatomatica, producit; ac proinde indicatio curativa eft, ut huic lymphæ fluxilitas concilietur ea cautela, ut fine violentia et irritatione referentur hæc vafa lymphatica †.’

Antequam noſtram ſententiam dicamus, pauca de tuberculorum variis ſpeciebus ex auctoribus excerptere delectat. Varia exempla ex ſcriptis aliorum enumeravit Lieutaud, præcipue Boneti, Valfalvæ, Baaderi, Portal, Heurnii, Pauri, Columbi, atque Cardani. Verba horum autorum ipſa referre nihil opus eſt; quibuſdam occurrerunt tubercula duræ, offeæ concretionis, aliis materiei caſeæ; et exemplum unum reddidit Morton, ubi

† Sauvageſii claſſ. x. cachex. mac. de phthiſi, p. 457. vol. ii.

ubi tuberculum materiem mellis referens aspexit :
 ‘ Juvenis ab incunabulis,’ inquit, ‘ ad pubertatem scrophulofus, qui tuffi arida vexabatur, febre quadam putrida corripitur, cum fite et appetitus dejectione. Haec excipiunt diarrhoea, fudores colliquativi, et hydrops lethalis. Secto cadavere, in confpectum veniebant pulmones variis tuberculis interfperfi, nonnullis inflammatis et exulceratis, atque materiem purulentam melleae confidentiae in feſe continentibus †.’

De tuberculis, his verbis utitur Sauvages : ‘ Tuberculum vero ſchirrum pulmonis ; quippe dantur fimiles tumores qui nunquam in ſuppuratum abeunt, et tubercula cruda vocantur. Memini me vidiffe in cadavere mendici dyſpnoeici, qui nullum pus unquam exſpuiverat, de caetero emaciatuſ, et hectica dudum laborans obierat, totum pulmonem nigrum et ſchirroſum ‡.’

Mihi multos poſt mortem morbidos videre pulmones contigit, ſaepiffimeque adfectiones jamjam memoratas vidi ; ſed de fede propria tuberculorum minime autorum ſententiis concedere poſſum. Glandulae lymphaticae

† Lientaud anat. diſſ. p. 499. vol. ii.

‡ Sauvageſii claſſ. 5. Anhel. de dyſp. p. 657. vol. ii.

ticae per substantiam pulmonum sparsae adhuc latuerunt, suamque existentiam optimi anatomici † negarunt. Glandulae bronchiales quidem ad superficiem pulmonum aliquando cohaerent; sed tuberculorum sedem minime referunt, et sanitate gaudentes, dum pulmones morbidi erant, saepe inveniuntur.

Tubercula molis valde diversae, a grano minimo etiam ad fabae molem, observavimus. Ad locum unum saepissime congregantur, et summam praecipue et inferiorem pulmonum partem infestant. Pulmones aëre aequae ac aliis fluidis implendo etiam ad radices horum tumorum, vasa bronchialia aut aërea indagare possumus, et semper haec vasa cum tuberculis communicare vidimus. Horum tumorum materiem, praesertim in minimis, accurate videndo lympham coagulabilem esse invenimus. Majoribus purulenta videtur haecce lymphae et vasa bronchialia adjacentia, simili materie infarcta sunt. Aliquando per interiores pulmonum partes, eadem observatur adfectio, et propter transitum promptum, substantiam pulmonum exprimendo, facillime in vasa majora bronchialia, materies, nunc mucosa, nunc purulenta,

† Illustr. Monro in praefect.

purulenta, exfudit. Et arteriae et venae pulmonalis ramuli, tubercula majora percurrentes, contracti et substantia fibrosa infarcti inveniuntur, dum in cavitate eorum, lymphæ coagulabili tectæ, suæ extremæ partes diffuant †. Ex tali tuberculorum examine, nihil præter vasa bronchialia lymphæ coagulabili infarctæ aestimare licet. Quomodo talis fiat obstructio in minimis, postea in majoribus vasis, facile judicare possumus. In phthisi dispositis vasorum pulmonalium laxitas existit, quæ sanguinis congestionem aut plethoram partium inducit, abhinc tardius promovetur sanguis, et copiosius augetur secretio serosa, cujus pars tenuis absorpta, reliqua pura lymphæ coagulabilis manet; hæc diu permanens in proprium pus convertitur ‡, quodque in hoc statu aërea vasa ingrediens excreat aeger. Cum multa tubercula eodem tempore hanc subeant mutationem, copiosa erit purulenta expectoratio. Aut, si diu manent hæc tubercula, propter absorptionem partium tenuium, reliquæ speciem cretaceæ aut ossæ materiæ referre possunt.

PROGNOSIS.

† Reid on Phthisis pulm. p. 25.

‡ Vid. pag. seq.

P R O G N O S I S.

Ad justam de morbi eventu sententiam proferendam, symptomata periculosa bene dignoscere opus est. Secundum debilitatis signa, periculosior existit morbus; his enim parvis nihil esset metuendum. Multum dixerunt autores de expectoratione, atque secundum suas qualitates prognosin faustam aut infaustam judicarunt. Omnium signorum, hoc maxime fallax existimandum. Materiem purulentam, aut pus proprium, nunquam ex pulmonibus excreari sine praevia exulceratione, putant plerique; et ad ejus naturam detegendum varia instituunt experimenta, quae, quum ex puris proprii naturae inscitia oriantur, nobis valde videntur inutilia: Pus enim proprium ante excreari, quam pulmones inflammantur putamus, mucique etiam naturalis partem quandam in hocce fluidum converti, experimenta a nobis instituta probant.

Ut rectius hanc rem investigare possimus, in hoc loco quaedam

DE

DE NATURA PURIS

Differere placet. Varias et obscuras de hac re sententias tradiderunt autores. Pus productum esse propter fluida effusa, et solida soluta, leviter putrescentia judicavit Boerhaavius. A pinguedine, quia sedes abscessus tela cellularis est, oriri cogitavit Graechius. E calore et stagnatione sola ex sero effuso suam originem ducere docuerunt Gaber aequae ac illustr. Pringelius. Hi praecipui sunt autores, qui pus extra vasa formari cogitaverunt; celeberrimi quidam scriptores diversam instituerunt sententiam. Quesney, De Haen, et alii in vasis sanguineis effici credunt. Dum arteriae inflammantur generari, et postea in telam cellulosa diffundi, arbitratus est Quesney †. In sanguinis massa, sine praevia phlegmasia, sed ope materiae cujusdam phlogisticae in sanguinem intrantis, produci pus judicavit De Haen. Operatione quadam naturae, secretionem referente, formandum esse, primus aestimavit Dr Monro ‡ senior.

D

Hanc

† Vid. thes. inaug. Edin. Dr Romaine de generat. puris, 1780.

‡ In praelect. olim hanc sententiam prodidit.

26 DE PHTHISI PULMONALI.

Hanc sententiam stabilire in thesi inaug. 1763 conatus est Dr Morgan. Hocce diversarum opinionum compendio tradito, ad Gaberi et ill. Pringelii sententiam accedendam experimenta suadent : Hic tamen, non serum proprium, lympham autem in eo contentum, in pus converti, notare necessarium ducimus. Hinc mucum propter lympham suam in pus stagnatione sola converti concludere licet. Ægrotos phthisi confirmata occisos esse, sine ulceratione pulmonum antea notavimus. Exempla referunt talia et † Homius et ‡ Gregorius nostri clar. Professores, etiamque huic sententiae favet illustr. Black ||. His rite perpenſis, inter pus proprium atque mucum minus necessarium distinguere, quam putarunt nonnulli, non possumus non judicare : Qui distinguere vellent, inter statum illum lymphæ quem pus vocant, atque mucum proprium, eos animum intendere oportet ad experimenta a Dom. Carolo § Darwin instituta : Haud accurata esse facta dixerunt nonnulli ; sed, ni magnopere fallor, veritate splendent

† In praelect. clinicis.

‡ Ibid.

|| In praelect. chem. sub finem de secr. anim.

§ Vid. experiments on pus and mucus, p. 9.

dent haecce duo experimenta sequentia. *a.* In acido vitriolico, et mucus et pus solvuntur, prior facillime; si muco sic soluto aquam addamus, separatur ille, in superficie natat, aut in flocculos divisus liquore suspenditur. Pus sic solutum, propter aquam additam, fundum petit, aut si agitetur vas, aequabiliter diffunditur. *b.* In caustici alkali fixi solutione solvitur pus mucosus; aqua addita, praecipitatur pus, dum mucus suspenditur*.

Propter haec experimenta, pus in quotidiana expectoratione multorum sanorum hominum detegimus, plerumque in mane, excreatum; et haecce materies copiose senibus occurrit.

Quasi symptomata, adeo ut quibusdam visum est, periculosum, puris expectorationem minime judicamus; sed, si superveniant excreationes copiosae aut mucosae, aut purulentae, signum periculi adest; et periculosius foret, si materies excreata odore foetido et colore viridi induatur: eodemque tempore sudores hecticæ, et alia debilitatis signa crescentia, summum periculum aegro minantur.

* Vid. exper. on pus and mucus, p. 9.

nantur. De expectoratione sic loquitur Platerus: 'Purulenta expuitio aliquando pituitosa copulatur vel succedit, tam huic, quam pituitosis naturis, quam illi, quam in catarrhis, aut aliis affectibus, accidere diximus, in quibus pellucidam tenuem vel mucosam pituitam excernunt; tandem vero puris instar spissam et albam, vel nonnihil subluteo, aut subviridi nigrescente colore tinctam, alias insipidam, alias ingrato sapore praeditam *.'

Si omnia haec symptomata sint levia, vires non multum imminutae, tussis aut pectoris dolor minime urgens cito convalescere phthificum sperare liceat. Multum dixerunt quidam de † metastasi puris, et varia exempla referunt, quae nostram fidem superant. Phthificis aliquando abscessus externi accidunt, ac saepissime post huiusmodi signa convalescere videntur. E stadio etiam phthisis periculosissimo convaluerunt aegroti, cum alter pulmonum lobus morbo consumptus sit ‡. Igitur nunquam de aegro omnino desperandum.

RATIO

* Plateri prax. med. de causis expuit. cap. 8. p. 899.

† Vid. Raulin sur la phthisie.

‡ Reid on phthisis pulm. p. 66. and Mudge on catarrh.

RATIO SYMPTOMATUM.

Causa proxima rite stabilita omnium symptomatum rationem plerumque explicat. Debilitas forsan omnia in hoc morbo occurrentia satis explicare potest ; sed, ut moribus solitis paream, pauca de symptomatibus peculiaribus adjiciam. Febrem hecticam ex debilitate et irritabilitate aucta pendere antea diximus.

Urinam rubram a febris calore provenire aestimamus. Tunicae adnatae peculiaris albetudo ad circulationem minimorum vasorum imminutam attribuimus ; ex eadem causa pendet *pallor vultus*. *Pars genarum florida rubra*, durante exacerbatione, occurrens, propter sanguinis determinationem ad vasa semper ibi superficialia, recte, ni fallimur, explicatur. *Faucium inflammatio et aphthae*, sub finem morbi provenientes, forsan ad acrimoniam salivae attribuendae sunt. *Diarrhoeam, sudoribus exceptam*, tantum debilitatis majorem gradum esse judicamus. *Crinis privatio, unguiumque curvatio*, me judice, ad cachexiam corporis universalem referenda sunt.

METHODUS

METHODUS MEDENDI.

Causa proxima rite delineata facilis foret morborum curatio. Debilitatem, omnium symptomatum causam, probari conati sumus. Huic noxio praecavere statui, summo iudicio opus est. Tonici atque stimuli praecipue indicantur; sed his sine discrimine uti maximum minatur periculum. Remedia fere innumerabilia commendarunt medici, de quibus quadam ex parte postea differere in animo est. Antequam medicamina praescribere progrediamur, de regimine vitae pauca proferre delectat. *Aër* vitae pabulum recte dici potest: Usus suum aequè ac indolem minutissime indagarunt egregii philosophi; sed sententias suas prodere hic non refert. Phthificis bene congruit aër, caloris quodam gradu, et puritate exquisitissima aut phlogisto perfecte orbatus, gaudens.

Omnia coelorum, Galliae australis partem prope Montpellier, Ulyssiponem in Portugallia, Hispaniae et Italiae quasdam partes, et insulam Madeiram, maxime celebrant

celebrant medici. Nostra insula Britannia, propter subitas coeli mutationes phthificis magnopere nocet*. Phthisi laborantes mutare sedes, pro re nata recte jubent auctores.

Exercitium optimam praebet prophylaxin. Hoc remedio omisso, nil alia valent. In ultimo etiam morbi stadio, summum profert auxilium. Verba *Anglicani Hippocratis* ausculta: ‘ Neque in levioribus tantum malis, crebra tussi et macie stipatis, id remedium obtinuit, sed et in tabe tantum non deplorata, ubi nocturnis sudoribus jam etiam accesserat, diarrhoea ista superius dicta, quae phthisi confectis mortis praenuntia solet esse, atque adeo ut plurimum ultima rerum linea verbo dicam. Quantumcunque exitialis phthisis et fit et audiat, utpote qua interea duo fere trientes eorum quos *morbi chronici* jugulant; hoc tamen sancte adfero, quod neque *mercurius in lue venerea*, neque *cortex Peruvianus in intermittentibus*, efficaciores existant, quam in *phthisi* curanda *exercitium* jam laudatum: Modo aeger curet, ut lintamina lecti probe fuerint arefacta, atque etiam ut fatis longa itinera emetiatur. Attamen hoc notandum,

* Atque hinc fortassis morbus hic endemicus evadit.

dum, quod vitae *auxilium* praetergressis multo diutius in hoc exercitio persistendum, quam infra istam aetatem positis. Atque hoc multiplici experientia, quae vix me fefellit umquam, didici: Et, licet equo vehi phthificis praecipue conferat, tamen et itinera curru facta mirandos fane effectus quandoque ediderunt *.

Multa exempla recenset Cullenus †, ubi optimos exercitationum variarum usus edit effectus. Inter veteres, multi navigationem laudarunt; in hunc modum loquitur Celsus: ‘Opus est, si vires patiuntur, longa navigatione, coeli mutatione sic, ut densius quam id est ex quo discedit, aeger petatur. Ideoque aptissime Alexandriam ex Italia itur. Si id imbecillitas non finit, nave tamen, sed non longe vectari, commodissimum est ‡.’

Exempla multa recensent varii scriptores, praecipue Dr Gilchrist §, in quibus, praeter omnes alios modos exercitii, navigatio maxime profuit. Igitur exercitio
summa

* Sydenhami diss. epistol. p. 415. Lugd. edit.

† In praefect.

‡ Celsi lib. iii. c. 22. de Phthisi.

§ On sea voyages.

summa cura colenda, et prae omnibus aliis remediis, in phthisi idiopathica laudanda est.

Diaeta caute selegenda est. Medici hodierni victus lauti usum plerumque omnino negarunt, et, ni magno-
pere fallimur, hoc modo praecipue errarunt. Carnes
et cibos animales effectibus noxiis stimulantibus prae-
ditos esse cogitaverunt; hinc aegrotos ad vegetabilia,
lac, tandemque mortem ablegarunt. Nobis diaetam
tonicam optimam esse videtur; talis est victus lautus
qui corpus leniter stimulat. Quoniam et praxi quoti-
dianae aequae ac sententiis Cel. haecce opinio adversa fit,
a primis usque seculis, etiam a tempore et praxi Hip-
pocratis usum suum laudare velim. His verbis utitur
senex divinus, τῷ δὲ δευτέρῳ μὲν ἰσθίεται ἄρτον καὶ κρέα πρῶτα
ἴος ἐφθα, ἄλλο δὲ μὴδὲν οἶνον δὲ πινετω λευκὸν αὐστηρὸν καὶ ὁδὸν
οἰοποιετω μὴ ἐλασσὴν σταδίων τρεῖς καὶ ἄρματα πρὸ τοῦ δείπνου μετὰ
δὲ τοῦ δείπνου δεκά. καὶ μὴ ριγντω, ἀλλ' ἐκκίπασθω. ταῦτα
ἡν ποίησῃ, ῥηῖον οἴσεται τὴν νόσον *.

Multi forsan objicere vellent etiam praxi Hippocra-
tis. Sententiam suam in omnibus exemplis defendere

E

non

* ΙΠΠΟΚΡ. περὶ τῶν ἐντοσπαθῶν, L. lxvi. 285.

34 DE PHTHISI PULMONALI.

non ausus sum; ad hanc autem opinionem, propter experientiam propriam, defendendam accingor. In nosocomio Edinensi summo cum fructu hoc praxi utitur egregius Gregorius; et alia exempla vidi, quae nunc referre longum fit. Quanquam cibos animales vegetabilibus esse praefereandos existimemus, hos autem omnino negare non licet.

Ægroti aliquando fructus acido-dulces avide petunt, tunc saepissime profunt, sed nunquam usum victus laetioris recte superveniunt; quando enim dietam fortio-rem requirunt, aut voluptate comedunt, illis semper convenit*.

Lac ante omnia remedia celebrarunt auctores; sed usui ejus multum etiam ab auctoritate antiqua et hodierna obijcere possumus: ‘ Porro lac non est exhibendum

* Phthificis cibum idoneum ostreae recentes praebent. Unus ex amicis meis, jam nunc medicinae candidatus, Raius Beckwith, quum febre hectica, tussi violenta, excreatione purulenta, sudoribus colligativis diu laborasset; dieta parca lactea sine fructu, tandem, contra medici consilium, victu pleniore, ostracis, Falerno, et cerevisia, usus est. Symptomata maligna disparuerunt, feliciterque convalescebat.

dum omnibus phthificis indiscriminatim : Nam plures sunt in quibus majus erit incommodum. Quod ut clarius constet, audiamus obsecro Hippocratem 5. Aphor. text. 64. sic loquentem : “ Lac praebere capite dolentibus, febriculosis, et quibus hypochondria elata et murmurantia, et siticulosis, malum ; malum autem quibus biliosae dejectiones, et febres acutae, et copiosa sanguinis evacuatio facta est ; convenit vero tabidis non admodum valde febricitantibus, et febribus longis et languidis, dum nullum ex supradictis signis adsit, et praeter rationem extenuatis.” Ex quibus verbis licet colligere phthificis non esse exhibendum lac, sed solum illis quibus caput non dolet, neque hypochondria sunt tensa, aut murmurantia, et in quibus non est intensa febris, nec adsunt biliosae dejectiones, nec sitis ; etenim omnibus his valde nocet *.

De hac re suam sententiam his verbis prodidit Mortonus sagax atque praeclarus : ‘ Lactea diaeta in curatione hujus phthiseos (viz. speciei tuberculosae) non est omnino imperanda : Quoniam obstructions et tumores a viscoso humore ortos promovere atque adaugere

* Henriquez de Villa Corta Laureae med. tom. ii. cap. 4.

gere solet.' Monf. Raulin, inter hodiernos, praecipue usum lactis phthificis inhibet. Observationibus suis practicis lubenter concedo; sed theoreticis haud assequi possum. 'Le lait,' inquit, 'de lui-même en circulant dans les vaisseaux des poumons laisse dans les glands de ce viscere, qui sont deja engorgeés des molecules de sa partie caseuse, qui augmentent les engorgemens tuberculeux, les multiplient, concourent a rendre la maladie plus grave et plus dangereuse *.' Tali hypothese minime consentimus; nihilominus lactis usum phthificis summum attulisse periculum, hocce praecipue nostro aevo non possumus non aestimare. Ex diuturno suo usu phthificos magis magisque laborare cernimus; dum alios victu lautiore utentes vita frui placidiore, etiamque ad sanitatem restitutos saepe vidimus. Propter nostra † experimenta lac fluidum partibus animalibus et vegetabilibus compositum esse, plurimis cum autoribus judicemus; sed diaeta adeo parca est, ut corpus in hocce morbo fatis nutrire vix possit. Finem huic parti dissertationis imponere volo verbis Raulin: 'J'en ai dit assez pour les gens de l'art, il seroit heureux que,

d'apres

* Raulin sur la phthisie, p. 231.

† Quae praemium Harveianum nobis detulerunt.

d'après ces exemples le public revint de son préjugé sur l'utilité prétendue de ce remède insidieux, dans une maladie qu'on doit regarder comme une plaie du genre humain *.

Hoc loco pauca dicere de tempore edendi dignum judicamus. Horas solitas nocivas esse phthificis plerumque vidimus. Mane, ut antea notavimus, minima, sed meridie multa, et vespere versus summa existit irritabilitas: Hinc matutina hora cibus assumptus minime nocet; tunc parva recurrit hectica exacerbatio.

Ægrum summo mane lectum fugere multum prodest; sic bis ante meridiem victum lautum edere, et statim post pastum foras exire oportet: Hoc modo exacerbationes febriles superasse cognovimus. Vini usum in hoc morbo jubet Hippocrates, ac hujus auctoritati concedamus oportet; et contra praxin hodiernam senis divini sententiam defendere volumus, phthificisque vinum praebere. Ad hunc modum loquitur medicus Hispanicus: ' Vinum etiam concedendum phthificis, album et aliquando rubrum, ob virtutis langorem,

ut

ut scilicet facile reparentur, et spiritus generentur, nec-
non etiam ad facilem distributionem juvandum *.

Denique, ut hujus rei finem faciamus, verbis Hippo-
cratis utimur, οἶνον δὲ πινεῖτω αὐστηρὸν μελανὰ ὡς παλαιο-
τάτον καὶ ἡδίστον, ὀλίγον δὲ †.

His dictis de generali curativa indicatione plura ad-
dicere vix opus est. Ut tamen legibus artis medicinae
rite paream, pauca de medicamentis hoc morbo lauda-
tis dicere in animo est; sed verbis Hoffmanni utar.
'Et si candide meam aperiam mentem, omnes hi sco-
pi recta ac pertinaci vivendi ratione longe facilius im-
petrari poterunt, quam solis multisque pharmacis ac
chymicis medicaminibus ‡.'

Tonica et stimulantia praecipue indicata esse, ante
notavimus, atque hic observare liceat, materiae me-
dicinae nonnulla remedia peculiari, aut quodam sti-
mulo

* Henriquez de Villa Corta Laureae Méd. tom. ii. cap. 4. p. 463.
folio.

† ΙΠΠΟΚΡ. περὶ τῶν ἐντόσπασθων, lxxv. 11.

‡ Hoffman. Cent. i. lect. 2. cas. lxxvii.

mulo praedita esse nobis videri; hanc opinionem illustrant cathartica, diuretica, sudorifica, &c. Igitur haud abfimile videtur, pulmones stimulis peculiaribus affici. De hac re jamjam experimenta instituimus quae nostrae sententiae favent; sed in hoc loco referre longum et alienum fit. Ad peculiaria remedia transimus, de quibus brevis esse laboro.

Venaesectionem multi laudarunt. Pulmonum plethoram aliquando adesse agnoscimus: Quando talis plethora ad vires occurrit, venaesectio prodest; sed saepe repetita maxime nocet, et non rarius haemoptysi favet: Verba cel. auctoris excerpti: 'Venaesectio, ineunte morbo, in nonnullis proficua censetur: Alias inutilem operam navat, vel noxam infert; hanc praecipue solent imperiti, in hacce febris acutae specie quae a tuberculorum inflammatione et suppuratione sobolescit: Sed ab hac intempestiva sanguinis missione, pluries iterata, ad aethereas sedes properasse aegros pluries vidisse memini *.'

Ad

* Lieutaud de Morb. Intern. pest. cap. de Phthisi, p. 186. vol. 4to edit.

Ad eundem modum loquitur Ludvigius: 'Fateor in his corporis dispositionibus saepe nullum auxilium afferendum esse. Si enim ex debilitate nervosa vera vis sanguificationis, et in optima saepe aetatis vigore, deficit, morbo haemoptico, casu superveniente, non solum post venaesectionem repetitam, tenuis sanguis porro effluit, et saepe continuatae eruptionis per haemoptoem causa est, sed et tum sanguinis effluxus solo exquisitissimo diaetae regimine cohibetur, vera circulationis vis et boni cruoris reliquorumque humorum elaboratio nunquam restituitur; languor corporis subinde inducitur, et tabes inevitabilis crebra reddit juvenum funera. Sic saepe in primo morbi haemoptoici insultu, languida corporis dispositione visa, tristem saepe prognosin enunciat medicus, et sanos saepe juvenes ad hos morbos dispositos exhortatur, ut corporis vigorem univsum accurata diaeta sustineant, ne levi saepius haemoptoes insultu affecti, ex imbecillitate pereant *.'

Breviter, summa cum cautela sanguinem e venis phthificorum extrahere oportet. Epispastica saepissime optimos

* D. Christ. Gottlieb. Ludvigii advers. p. 155. vol. i.

optimos producunt effectus, dolorem pectoris plerumque mitigant, saepe omnino tollunt.

Fonticuli aut setacea in latere, sanguinis forsan ad pulmones determinationem minuendo, maxime profunt.

Emetica celebrarunt nonnulli; sed mane et vespere * semper adhibita, praxin noxiam aequae ac nauseosae censemus. Si discrimen rite factum sit, saepe utilia haec sunt remedia.

Diaphoretica semper nocent. Vestimentis calidis se bene defendere, phthificis semper gratum et jucundum foret.

Refrigerantia varia laudata sunt. Nitrum, tartari chrystalla, et acida, commendarunt nonnulli. Acidi vitriolici elixir celebrat de Haen †. Hocce remedium saepe optimo cum eventu adhibitum esse cognovimus. De usu corticis Peruviani variae existunt sententiae;

F

cum

* Vid. Reid.

† De Haen de Virtute sing. quorund. Medic. cap. 27. p. 227.

cum aliis remediis plerumque convenit; sic loquitur De Haen, 'Mirum profecto fuit intra quam breves dies collapsae vires resurgerent, febris decresceret, revivisceret appetitus, defoedato vultui color rediret, nitorque et nocturnae anxietates rarefcerent, blandi obreperent somni, sputisque pectus se commode evacua-
ret *.'

Balsama et gummata varia antiqui scriptores multum laudarunt, dum hodierni ab usu eorum abhorrent. Nocivos aliquando edere effectus admittere possumus; sed usum omnino evitare nolumus. Gumm. myrrhae, bals. sulph. et copaibae, plerique etiam hodierni laudant. Mercurius a Van Helmont et Paracelso laudatus, secundum praxin quotidianam, semper nocet. Aquae minerales, ut Bristolienfis, Matlockienfis, &c. aut aliae aëre fixo imbutae, exercitio conjunctae, saepe utiles sunt.

Aqua marina aliquando, praecipue scrophulosis, convenit.

Sarfa-

* De Haen, de Virtute sing. quorund. Medic. cap. 27. p. 572.

Sarsaparilla, mezereon, cicuta, dulcamara, tussilago, lichen Islandicus, et multa alia vegetabilia, praeclaros phthificis effectus contulisse dixerunt autores.

Vapores ex aëre fixo, resinis, aut aethere vitriolico, aegrotos inhalare jubent medici; sed ubi non cito juvant eorum usu omnino est abstinendum.

In insulis Grenadinis aegrotum mento tenus in humo defodi jufferunt nonnulli, hancque praxin, quam *banos de tierras*, Anglice *earth-baths*, vocant, multo laudant. Hujus nunquam exemplum vidimus; sed ad secundam valetudinem stabiliendam prodesse vix credere possumus. Nonne usus balnei frigidi phthificis magis profuturus videtur?

Nonne aër dephlogisticatus remedium phthificis omnium utilissimum? Num electricitas huic morbo utilis foret? Jamjam de multis remediis locuti sumus; plura restant; sed nec tempus, nec natura hujus dissertationis, me diutius differere sinunt. Antequam finem imponimus, pauca de usu opii in phthisi dicenda sunt. Multum agitaverunt hodierni medici de qualitatibus

opii;

opii; alii stimulum, alii sedativum putant; lites tam magnas componere non refert. Tamen in hocce morbo laudare volumus, sed non, ut praescribant nonnulli, saepius in die repetitum, sed hora somni tantum, ubi optimos producit effectus. Ut etiam sentit Hoffmannus, cujus verbis usus sum: 'Optime autem conquievit tussis post data anodyna; tunc enim somnus erat quietior, sudores largiores et calor remittebant *.'

Absolutum sic pro virili nostrum opusculum, vestras in manus, Professores optimi, trado; iudicioque vestro, quodcunque notatu dignum censeatis, lubenter submitto. Per me quidem non stetit, quo minus omnibus ab erroribus purgatum ad vos tandem perveniat. Quamquam autem hoc quantum potui laborarem, fieri non potest quin ex calamo juvenili, in hac praesertim re adeo ancipiti difficilique, multa exciderint in quae possit animadverti, quaeque viribus ingenioque, si hoc demum contigerit, provecto corrigenda erunt atque emendanda.

* Hoffmann, cas. I. sect. 2. cent. I. app.

danda. Vobis interea meum opusculum, veniaeque vestrae, commendo.

Ante tamen finem factum, Monroio celeberrimo, cujus apud omnes anatomiae cultores fama nomenque viget, cujusque laudes omnibus in ore sunt, semperque erunt; etiamque Professori nostro clarissimo Black, qui chemiam tam multis nobilibusque repertis illustravit, ditavit, auxit; ob ista, quibus me affecerunt, beneficia, grates refero gratissimas.

F I N I S.

